

УДК 331.101:346.543

О. М. НОСИК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
та адміністрування Національного
фармацевтичного університету, Харків
e-mail: econom_theory@ukr.net

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ: ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Розкрито зміст, головні характеристики інвестиційних партнерств із відтворення людського капіталу. Охарактеризовано їх переваги як моделі інвестування у людський розвиток, що забезпечує синергійну співпрацю інвесторів, та головні організаційні форми. Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення правового регулювання сумісної інвестиційної діяльності у сфері відтворення людського капіталу.

Ключові слова: інвестиційне партнерство, людський капітал, відтворення людського капіталу, державно-приватне партнерство, синергетика інвестицій у людину.

JEL Classification: E 24, J 24.

Постановка проблеми. Важливим напрямом обґрунтування теоретичних засад формування ефективної інвестиційної системи відтворення національного людського капіталу є виявлення та характеристика організаційних форм синергійної взаємодії інвесторів у людину. На нашу думку, у сфері відтворення людського капіталу формою сумісно-розділеної діяльності з інвестування у людину, координування співпраці інвесторів (індивідуальних, приватних, державних, недержавних некомерційних та ін.) з метою забезпечення їх синергійної взаємодії є інвестиційне партнерство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових джерелах інвестиційне партнерство або партнерське інвестування достатньо широко висвітлене у таких його формах, як:

1) інвестиційна співпраця держави та приватного сектору економіки [1; 2]. Слід підкреслити, що державно-приватне інвестиційне партнерство є однією із складових державно-приватного партнерства як форми взаємодії між державними структурами і приватним бізнесом з метою використання протягом тривалого часу і на поворотній основі ресурсів приватного сектору (фінансових, технічних, управлінських) для представлення споживачам послуг, які традиційно надаються державою або є малорентабельними, але суспільно значимими для суспільства [2, с. 309];

2) банківське партнерське інвестування, що об'єднує фінансові, фондові торговельні механізми, банківську, інвестиційну і консалтингову діяльність [3, с. 204].

Але інвестиційні партнерства у сфері людського розвитку досі знаходяться поза увагою науковців.

Правові засади співпраці інвесторів у сфері інвестиційної діяльності визначено для спільного інвестування, яке, як закріплено у Законі України «Про інвестиційну діяльність», здійснюється громадянами та юридичними особами України, іноземних держав [4] та забезпечує, з одного боку, акумуляцію коштів значної кількості фізичних і юридичних осіб, а з другого — необхідні умови для участі дрібних інвесторів у великих інвестиційних проектах. Слід підкреслити, що в українському законодавстві інвестиційна співпраця обмежується діяльністю інститутів спільного інвестування на фондовому ринку. На нашу думку, у такому правовому розумінні інститути спільного інвестування не можуть бути дієвою формою інвестиційних партнерств зі сприяння людському розвитку, діяльність яких залишається поза правовим полем.

Досить детально розроблено правові засади державно-приватного партнерства, яке відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» є співробітництвом між державою Україна та територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами-підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами [5].

Але інвестиційне державно-приватне партнерство як форма взаємодії держави і суб'єктів підприємницької діяльності та інших інвесторів із здійснення сумісних інвестиційних проектів у соціогуманітарній сфері, спрямованих на забезпечення соціального і гуманітарного розвитку суспільства, не має ще належного правового закріплення.

Формулювання цілей. Метою статті є розкриття економічних та правових засад розвитку інвестиційного партнерства у сфері відтворення національного людського капіталу.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційне партнерство із забезпечення людського розвитку є організаційною формою співпраці інвесторів у людину із здійснення сумісних інвестиційних проектів соціогуманітарної спрямованості, що забезпечують інноваційне відтворення людського капіталу. На нашу думку, їх головними характеристиками є такі:

1) за цілями діяльність інвестиційних партнерств спрямована на забезпечення інноваційного відтворення людського капіталу індивіда, фірми, регіону, галузі, нації;

2) за цільовою сферою — це партнерське інвестування у соціогуманітарну сферу у широкому розумінні як сферу розвитку людини, її розширеного відтворення. Сумісні проекти інвестиційних партнерств спрямовуються на розв'язання певних проблем та розвиток таких джерел людського розвитку, як охорона здоров'я, освіта, культура та ін.;

3) інвестиції партнерств за їх спрямованістю є соціальними, тому що, поперше, ці інвестиції забезпечують зростання якості життя людини. На обґрунтовану думку Н. Шибаєвої, вони можуть бути прямими, які забезпечують поліпшення якості людського капіталу, непрямыми — забезпечують суспільні блага та покращують якість життя громадян, змішаними, які надають суспільні блага і забезпечують збільшення людського капіталу [6, с. 64]. По-друге, ці інвестиції є соціальними, оскільки здійснюються широким колом інвесторів, а не тільки державою чи бізнесом. Як пише Н. Яневич, соціальним інвестором може бути конкретна особа, родина, підприємство, неприбуткова організація, держава [7];

4) за об'єктом інвестицій — це сумісне інвестування у людський капітал. Хоча, слід підкреслити, що певний сумісний інвестиційний проект має конкретний об'єкт, яким можуть бути, наприклад, будівлі чи приміщення навчального закладу, установи охорони здоров'я, інфраструктура соціогуманітарної сфери, об'єкти права інтелектуальної власності, інтелектуальні продукти, соціальні інновації тощо;

5) за ефектом інвестування — інвестиційні партнерства забезпечують отримання позитивного синергетичного соціально-економічного ефекту сумісних інвестицій;

6) за регулюванням — діяльність інвестиційних партнерств здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та на основі договору між партнерами.

Порівняно з діяльністю одноособових інвесторів інвестиційні партнерства у сфері людського розвитку мають переваги, серед яких слід вказати на такі:

- досягнення позитивного синергетичного ефекту інвестицій у людський розвиток завдяки взаємодії інвесторів, координації їх дій як партнерів з інвестування у людину;

- забезпечення широкої варіативності інвестицій: матеріальних, фінансових, інтелектуальних, первинних і додаткових, прямих і соціально-інституційних, національних, іноземних, міжнародних;

- можливість включення до спільного інвестиційного проекту різних за організаційно-економічним і соціальним статусом та сферою діяльності інвесторів, залучення коштів широкого кола підприємців, громадян, державних закладів і недержавних некомерційних організацій, вітчизняних, іноземних та міжнародних інвесторів;

- сполучення інвестицій у людський капітал і самоінвестицій як реінвестицій людського капіталу у його подальше накопичення, оскільки партнером може бути власник людського капіталу як об'єкта інвестицій;

- економія трансакційних витрат, пов'язаних із пошуком коштів для здійснення інвестиційних проектів, укладення інвестиційних (кредитних) угод, моніторингу їх виконання тощо;

- можливість розділення між партнерами ризиків інвестиційної діяльності;

- підвищення рівня керованості та компетентності інвестиційних проектів;

- забезпечення безперервного інвестування у людину;

- набуття інвестиційною діяльністю соціогуманітарної спрямованості систематичного і системного характеру.

Виходячи із зазначених переваг, розвиток інвестиційного партнерства в Україні, на нашу думку, є одним із найважливіших чинників перетворення інвестиційної діяльності з відтворення людського капіталу, якому зараз притаманна від'ємна динаміка, у цілісну інтегративну інвестиційну систему, функціонування якої, завдяки синергійній співпраці інвесторів, забезпечить інноваційний тип відтворення людського капіталу.

Учасниками інвестиційних партнерств можуть бути такі інвестори у людину, як:

- 1) держава — державний партнер;

- 2) суб'єкти підприємницької діяльності — юридичні особи (фірми) і фізичні особи, які є приватними партнерами;

- 3) фізичні особи (індивіди), діяльність яких не має підприємницької спрямованості. Це індивідуальні партнери інвестиційних партнерств, які беруть участь у сумісних інвестиційних проектах з людського розвитку з метою на-

копичення власного людського капіталу. Індивідуальним партнером може бути родина як інвестор у людський капітал її членів;

4) недержавні некомерційні організації, до яких належать: а) організації приватного некомерційного сектору національної економіки, наприклад, благодійні фонди; б) різні громадські організації як складові громадянського суспільства.

Спираючись на класифікацію партнерів, можна визначити головні форми інвестиційних партнерств у сфері людського розвитку:

– *державно-приватні партнерства*;

– *приватні партнерства*, учасниками яких є суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні та юридичні особи. Наприклад, це банківське партнерство з інвестування;

– *приватно-індивідуальні партнерства*. Залучення індивідуального партнера є необхідним і можливим при здійсненні фірмою інвестицій у навчання її персоналу. Працівника фірми, у професійну підготовку якого фірма вкладає кошти, треба визнати індивідуальним партнером цього інвестиційного проекту. У цьому випадку відносини між фірмою і працівником — це вже не трудові відносини між роботодавцем і найманим працівником, що регулюються трудовою угодою чи контрактом та нормами трудового права. Це їх партнерські відносини із сумісного інвестування у накопичення фірмово-специфічного людського капіталу. Це відносини рівноправних партнерів з добровільного інвестування у людський капітал, основу яких складає довіра. При цьому треба підкреслити, що, оскільки ефективність інвестицій фірми залежить не тільки від неї, а й від діяльності працівника з оволодіння знаннями, від вкладень (реінвестицій) його людського капіталу у професійне зростання, приватно-індивідуальне партнерство є дієвою формою забезпечення синергійної співпраці фірми і найманого працівника з формування та накопичення людського капіталу;

– *державно-індивідуальні партнерства*, наприклад, у ситуації, якщо, державний партнер фінансує навчання певної особи у вищому навчальному закладі. У сучасний період держава інвестує у людський розвиток шляхом розміщення державного замовлення у ВНЗ із створення бюджетних місць. Така модель є неефективною, оскільки інвестор не має важелів прямого впливу на віддачу цього інвестиційного проекту, оскільки реальним об'єктом останнього є не бюджетне місце, а виміром ефективності — не їх кількість, а людський капітал конкретної особи, який формується і накопичується в освітньому процесі. Вважаємо, що у цьому випадку інвестування у людину повинно мати форму державно-індивідуального партнерства: державний партнер вкладає певні кошти (пряме фінансування, кредит) у навчання кон-

кретної особи, яка є індивідуальним партнером сумісного інвестиційного проекту та здійснює самоінвестування (фінансове, майнове, інтелектуальне) у накопичення індивідуального людського капіталу. Таке державно-індивідуальне інвестиційне партнерство повинно регулюватися відносницьким контрактом, на базі якого визначаються права та обов'язки партнерів, гарантується виконання партнерами їх зобов'язань, забезпечується можливість контролю їх діяльності. Впровадження партнерської моделі відносин у цій сфері дозволить створити необхідні умови для синергійної співпраці держави і особи з інвестування у людський розвиток;

– *державно-громадські та приватно-громадські інвестиційні партнерства*, учасником яких є недержавні некомерційні організації та різні громадські об'єднання. Організації приватного некомерційного сектору інвестують у розвиток соціогуманітарної сфери, здійснюючи різні освітні, культурні проекти і заходи, сприяючи розвитку охорони здоров'я тощо. В Україні їх діяльність набуває все більшого розвитку, а у розвинених країнах вони вже давно визнані інституційними інвесторами у людський розвиток. Специфікою цих партнерів із інвестування у людський розвиток є спрямованість їх діяльності на реалізацію завдань, поставлених засновниками, досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку. Вони можуть бути партнерами інвестиційних партнерств як із участю держави, так і без неї. Це специфічні некомерційні партнери, діяльність яких спрямовується не на отримання прибутку, а на досягнення позитивних соціогуманітарних ефектів;

– *міжособові інвестиційні партнерства* як партнерства фізичних осіб. Наприклад, фізичні особи сумісно фінансують навчання конкретного студента у вищому навчальному закладі.

Слід підкреслити, що, по-перше, учасників інвестиційних партнерств можуть бути значно більше, ніж два партнери із певним соціально-економічним та правовим статусом. Наприклад, можливим може бути державно-приватно-громадське інвестиційне партнерство, коли поєднуються ресурси і діяльність держави, підприємців, недержавних некомерційних організацій. По-друге, інвестиційні партнерства можуть залучати у сумісний інвестиційний проект не тільки національних, а й іноземних учасників та міжнародні організації.

За внутрішньою структурою інвестиційні партнерства з людського розвитку можуть бути побудовані за ієрархічним і мережевим принципами, або базуватися на їх поєднанні. З метою з'ясування специфіки структури та управління діяльністю інвестиційних партнерств розділимо їх на такі, у складі яких є державний партнер, і такі, учасником яких держава не ви-

ступає. У партнерствах, учасником яких є держава, відносини між державним і іншими (приватним, індивідуальними, громадськими) партнерами мають ієрархічний характер, оскільки домінуючим партнером є держава. За Законом України «Про державно-приватне партнерство» саме державний партнер є ініціатором створення партнерства, обирає на конкурсній основі та призначає приватного партнера, об'єкт, завдання і коло його компетенції, регулює і контролює виконання ним умов договору. Головними функціями державного партнера є підтримка партнерства у формі гарантування та фінансування і контроль діяльності державно-приватного партнерства. Приватний партнер діє у межах (організаційних, економічних, фінансових), що встановлено угодою з державним партнером та несе відповідальність за виконання проекту.

Отже, інвестиційне державно-приватне партнерство, з одного боку, характеризується певною вертикаллю влади і підпорядкування (ієрархією): державний партнер обирає приватного партнера та контролює його діяльність і підпорядкування, а приватний партнер виконує завдання, визначені державним партнером у конкурсному проекті, а потім у договорі з державно-приватного партнерства. З другого боку, воно побудовано на принципах рівності перед законом державних та приватних партнерів, заборони будь-якої дискримінації їх прав, узгодження їх інтересів з метою отримання взаємної вигоди. Приватний партнер є незалежним, але його діяльність на період виконання інвестиційного проекту регулюється державним партнером відповідно до умов угоди. Особливості вертикально-горизонтальних відносин між державним і приватним партнерами дуже влучно розкриває ст. 2 Закону України «Про концесії», в якій серед принципів концесійної діяльності визначено такі: державне регулювання концесійної діяльності та контроль за її здійсненням; здійснення концесійної діяльності на підставі концесійного договору; взаємовигода сторін у концесійному договорі [8]. Як бачимо, державно-приватне партнерство сполучає ієрархічні і мережеві принципи регулювання їх інвестиційної діяльності.

Інвестиційні партнерства без участі держави характеризуються переважно горизонтальними зв'язками їх учасників. За своєю структурою вони належать до міжорганізаційних мереж. Структура мережі інвестиційного партнерства представлена його економічно й організаційно незалежними учасниками, а мережеві процеси — їх добровільною співпрацею із спільного інвестування відтворення людського капіталу.

Міжорганізаційні мережі спільної інвестиційної діяльності можуть бути за їх учасниками та цілями інвестиційних проектів локальними і національними, а також міжнародними. Основу діяльності інвестиційних партнерств

як міжорганізаційних мереж складає довіра між партнерами, від рівня якої безпосередньо залежить синергія їх співпраці. Саме «довіра повинна замінити контроль, який неможливо здійснити у такій формі організації» [9, с. 274]. Горизонтальні зв'язки між партнерами регулюються на базі відносницьких контрактів, в яких «неформальні умови переважають над формальними з приводу відносин в умовах невизначеності. Виконання такого контракту гарантується взаємною зацікавленістю сторін» [10, с. 288].

Інвестиційне партнерство може бути побудовано як міжорганізаційна мережа, яка або має центр координації, функції якого виконує ініціатор сумісного інвестиційного проекту, або є об'єктом сумісного регулювання з боку всіх партнерів на консенсусній основі.

Висновки. З метою інституціоналізації інвестиційних партнерств у сфері відтворення людського капіталу є необхідним удосконалення чинного законодавства, що буде сприяти їх розвитку.

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство». Слід підкреслити, що потребу в удосконаленні правового регулювання державно-приватних партнерств визнають і законодавці. 12 лютого 2015 р. Верховна Рада прийняла за основу законопроект № 1058 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо зняття регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства в Україні та стимулювання інвестицій). Як відзначають автори законопроекту, незважаючи на прийняття у 2010 р. Закону України «Про державно-приватне партнерство» та відповідних підзаконних актів, з дати набуття ним чинності в Україні реалізується невелика кількість проектів державно-приватного партнерства з огляду на системні недоліки чинного Закону. Згідно з пояснювальною запискою до законопроекту, метою його є зняття регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інших механізмів залучення інвестиційних капіталовкладень в Україні, покращення інвестиційних умов та гарантій для приватних інвесторів [11].

На нашу думку, потребують удосконалення такі положення Закону, що розглядається:

1) головними сферами застосування державно-приватних партнерств відповідно до Закону є такі: пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування, крім таких, що здійснюються на умовах угод про розподіл продукції; виробництво, транспортування і постачання тепла та розподіл і постачання природного газу; будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури; машинобудування; збір, очищення та розподілення води; охоро-

на здоров'я; туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт; забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем; оброблення відходів; виробництво, розподілення та постачання електричної енергії; управління нерухомістю. Як видно з наведеного переліку, серед сфер застосування державно-приватного партнерства названі охорона здоров'я, туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт, які є складовими соціогуманітарної сфери, інвестиції у яку безпосередньо впливають на відтворення людського капіталу.

Вважаємо, що цей перелік слід доповнити складовими соціогуманітарної сфери, насамперед у нього треба включити освіту. Це має соціально-економічні підстави, оскільки освіта, починаючи з дошкільного навчання і завершуючи післядипломною освітою, є тією галуззю, що безпосередньо пов'язана з формуванням та накопиченням людського капіталу. Інвестиційне державно-приватне партнерство з розвитку освітньої галузі сприяло б як підвищенню її капіталоутворюючої ролі щодо накопичення людиною запасу загальних і спеціальних знань, здібностей, навичок, вмінь, необхідних для продуктивної, у тому числі й інноваційної діяльності, так і координації дій та співпраці державного і приватного партнерів, що є фактором синергії інвестицій в освіту. Включення освіти та інших складових соціогуманітарної сфери до переліку галузей застосування державно-приватних партнерств має правові підстави, оскільки у Законі закріплено, що державно-приватне партнерство може застосовуватися в інших сферах діяльності, крім видів господарської діяльності, які відповідно до Закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям;

2) у Законі головними функціями здійснення державно-приватного партнерства визначено такі: проектування; фінансування; будівництво; відновлення (реконструкція, модернізація); експлуатація; пошук; обслуговування, а також інших функцій, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства. На нашу думку, у цьому переліку є відсутнім інвестування, хоча і названа така функція, як фінансування. Але фінансування та інвестування за змістом не є тотожними. Фінансування може здійснюватися як вкладення коштів без мети їх повернення та отримання прибутку. Інвестування, навпаки, передбачає як окупність витрат, так і перевищення їх доходом, отриманим завдяки їх здійсненню. Виходячи з цього виникає питання, про яке фінансування з боку приватного партнера йде мова у Законі? Приватним партнером є суб'єкт підприємницької діяльності (юридична або фізична особа), отже, метою його діяльності є отримання прибутку. Таким чином, функцією приватного партнера може бути саме інвестування певних проектів. Отже, інвестування слід додати до пере-

ліку функцій державно-приватного партнерства. Здійснення інвестиційного проекту приватним партнером-суб'єктом підприємницької діяльності передбачає не тільки його окупність, але й отримання інвестиційного доходу, визначення та розподіл якого між партнерами також потребує правового врегулювання;

3) зараз державно-приватне партнерство сполучає кошти і діяльність державного партнера і приватного партнера — суб'єкта підприємницької діяльності — юридичної чи фізичної особи. Цей перелік треба доповнити: а) індивідуальними партнерами — особами, які здійснюють самоінвестування в індивідуальний людський капітал; б) приватними неприбутковими партнерами — організаціями приватного некомерційного сектору економіки і громадськими організаціями, що здійснюють інвестиції у соціогуманітарну сферу. Це буде сприяти збільшенню інвестиційних потоків у людський розвиток.

Внесення доповнень, що пропонуються, сприяло б формуванню сприятливого інституційного середовища співпраці держави і інших інвесторів у людину із інвестування у людський розвиток. Але треба підкреслити, що правове регулювання інвестиційної співпраці у сфері людського розвитку повинно бути системним, як і його об'єкт — інвестиційна система інноваційного відтворення людського капіталу.

2. Слід підтримати пропозицію П. Сенища про прийняття Закону «Про інвестиційні партнерства», але за умов суттєвого удосконалення його теоретичних засад. Річ у тім, що П. Сенищ розглядає інвестиційні партнерства тільки як партнерське інвестування банками різних проектів через використання механізму фондового ринку [3, с. 204]. На нашу думку, закон, розробка та впровадження якого пропонуються, повинен створити ефективне правове поле для діяльності всіх видів інвестиційних партнерств у різних сферах застосування цієї організаційної форми інвестиційної співпраці. Це стосується не тільки державно-приватних та банківських інвестиційних партнерств, а й таких їх форм, учасниками яких є індивідуальні і приватні неприбуткові партнери.

3. Правові засади повинні отримати інвестиційні партнерства фірм і їх працівників із сумісного інвестування у фірмово-специфічний людський капітал, державно-індивідуальне партнерство із інвестування освітніх програм тощо.

Інвестиційна співпраця приватного (фірма) й індивідуального (найманий працівник) партнерів повинна регулюватися відносницьким контрактом, що дозволить забезпечити кожного з партнерів від витрат і втрат, пов'язаних з можливістю опортуністичної поведінки як фірми, так і працівника, визначити пра-

ва власності фірми і працівника як інвесторів щодо людського капіталу та їх частки у майбутньому доході, отриманому на базі його використання.

На нашу думку, розуміння змісту відносин роботодавця і найманого працівника як партнерства інвесторів у фірмово-специфічний людський капітал та визнання необхідності їх регулювання на базі відносницького контракту буде сприяти підвищенню інвестиційної активності фірм з накопичення людського капіталу працівників, зростанню зацікавленості та відповідальності працівника щодо його інтелектуального розвитку, підвищення кваліфікації, навчання на робочому місці тощо, досягненню позитивного синергетичного ефекту сумісного інвестування у людський розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Узунов Ф. В. Інвестиційне партнерство держави та приватного сектору у інфраструктурних галузях України / Ф. В. Узунов // Інвестиції: практика, досвід. – 2013. – № 19. – С. 104–107.
2. Кропельницька С. О. Інституціоналізація реалізації інвестиційних проектів з використанням механізмів державно-приватного партнерства / С. О. Кропельницька, Р. І. Щур // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. – 2012. – № 4. – С. 309–314.
3. Сенищ П. М. Розвиток інвестиційного партнерства та капіталотворчої діяльності банків / П. М. Сенищ // Фін. простір. – 2014. – № 3. – С. 204–208.
4. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 верес. 1991 р. № 1560-XII : ред. від 06.11.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
5. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
6. Шибаева Н. А. Методы оценки эффективности социальных инвестиций / Н. А. Шибаева // Проблемы управления. – 2008. – № 3. – С. 64–68.
7. Яневич Н. Я. Соціальні інновації: сутність і класифікація [Електронний ресурс] / Н. Я. Яневич. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/11337/1/26.pdf>.
8. Про концесії : Закон України від 16.07.1999 р. № 997-XIV : ред. від 10.11.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997-14>.
9. Кихлер Э. Психологические теории организации // Психология труда и организационная психология : [Т. 5] / Эрих Кихлер, Катя Майер-Пести, Ева Хофманн ; пер. с нем. П. А. Шепилова. – Харьков : Гуманитарный центр, 2004. – 312 с.
10. Тертична Л. Г. Пріоритети ефективного формування людського капіталу в Україні [Електронний ресурс] / Л. Г. Тертична. – Режим доступу: <http://www.donntu.edu.ua>.
11. Рада схвалила спрощення державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theinsider.ua/business/54dcd617071fd/>.

REFERENCES

1. Uzunov F. V. (2013). Investytsiine partnerstvo derzhavy ta pryvatnoho sektoru u infrastrukturykh haluziakh Ukrainy. Investytsii: praktyka, dosvid. 19.104-107.
2. Kropelnytska S. O., Shchur R. I. (2012) Instytutstionalizatsiia realizatsii investytsiinykh proektiv z vykorystanniam mekhanizmiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva. Visnyk ZhDTU. Serii : Ekonomichni nauky.4.309-314.
3. Senyshch P. M. (2014). Rozvytok investytsiinoho partnerstva ta kapitalotvorchoi diialnosti bankiv. Finansovy prostir. 3. 204-208.
4. Zakon Ukrainy «Pro investytsiinu diialnist» vid 18 veresnia 1991 roku N 1560-XII: redaktsiia vid 06.11.2014 r. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
5. Zakon Ukrainy «Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo» vid 01.07.2010 r. – № 2404-VI Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
6. Shybaeva N. A. (2008). Metodi otsenky efektyvnosti sotsyalnykh ynvestytsiy. Problemi upravleniia. 3. 64-68.
7. Ianevych N. Ya. Sotsialni innovatsii: sutnist i klasyfikatsiia Retrieved from: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/11337/1/26.pdf>.
8. Zakon Ukrainy «Pro kontsessii» vid 16.07.1999 r. № 997-XIV. Redaktsiia vid 10.11.2013 Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997-14>.
9. Kykhler E., Maier-Pesty K., Khofmann E. (2004). Psykholohycheskye teoryy orhanyzatsyy. Psykholohyia truda y orhanyzatsyonnaia psykholohyia: [t.5].
10. Tertychna L. H. Priorytety efektyvnoho formuvannia liudskoho kapitalu v Ukraini Retrieved from: <http://www.donntu.edu.ua>
11. Rada skhvalyla sproshchennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva Retrieved from: <http://www.theinsider.ua/business/54dcd617071fd/>

Стаття надійшла до редакції 02.10.2015

Е. Н. НОСИК

кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры менеджмента и администрирования Национального фармацевтического университета, Харьков

ИНВЕСТИЦИОННОЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРЕ ВОСПРОИЗВОДСТВА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ

Раскрыты содержание, основные характеристики инвестиционных партнерств в сфере воспроизводства человеческого капитала. Охарактеризованы их преимущества как модели инвестирования в человеческое развитие, которая обеспечивает синергетику сотрудничества инвесторов, и главные организационные формы. Обоснованы предложения, направленные на совершенствование правового регулирования совместной инвестиционной деятельности в сфере воспроизводства человеческого капитала.

Ключевые слова: инвестиционное партнерство, человеческий капитал, воспроизводство человеческого капитала, государственно-частное партнерство, синергетика инвестиций в человека.

O. M. NOSYK

PhD. in Economics, associate professor, associate professor of the Department of Management and Administration, National University of Pharmacy, Kharkiv

THE INVESTMENT PARTNERSHIP IN AN AREA OF HUMAN CAPITAL REPRODUCTION: ECONOMIC AND LEGAL FRAMEWORKS

Problem setting. In the area of human capital reproduction, the investment partnership is an effective form of the joint and separated activity regarding investing in a human and coordination of the collaboration of investors (individual, private, public, non-public and non-commercial ones, etc.) in order to provide their synergetic interaction.

Recent research and publications analysis. The investment partnerships in a human development area are still out of sight of scientists. So far, there is no appropriate legal confirmation of investment partnerships aimed at putting investment projects into practice in the social and humanitarian area.

Paper objective. The article objective is to indicate economic and legal frameworks of the investment partnership in the area of national human capital reproduction.

Paper main body. The investment partnership regarding providing human development is an organizational form of the collaboration of investors in human capital, which is concerned with joint investment social and humanitarian projects providing the innovative reproduction of human capital.

Conclusions of the research. Investment partnership development in Ukraine is one of the most important factors of transformation of the investment activity regarding the reproduction of human capital, which is characterized by negative dynamics, into a single integrative investment system. Owing to the synergetic collaboration of investors, functioning of the system will provide formation of an innovative type of the human capital reproduction. For the purpose of institutionalization of investment partnerships in the area of human capital reproduction, it is important to improve the current legislation. This process will conduce to development of the partnerships.

Short Abstract for an article

Abstract. The author has indicated the sense and the main features of the investment partnerships for human capital reproduction. The article describes advantages of the partnerships as a model of investing in human development, which provides the synergetic collaboration of investors, and the main organizational forms. The author substantiates recommendations regarding improvement of legal regulation of the joint investment activity in the area of human capital reproduction.

Key words: investment partnership, human capital, human capital reproduction, public and private partnership, synergy of investments in a human.